

Danskernes adfærd og holdninger til corona-epidemi

Resultater fra HOPE-projektet
(www.hope-project.dk)

Professor Michael Bang Petersen, AU
Professor Andreas Roepstorff, AU
Epinions Adfærdsenhed

AARHUS
UNIVERSITET

Epinion

HOPE-projektet giver en løbende monitorering af corona-epidemien set med befolkningens øjne

Baggrund for undersøgelsen

Grundkernen i at håndtere en epidemi er, at befolkningen skal ændre adfærd på centrale områder i deres professionelle og private liv, og de skal gøre det hurtigt. Det er de raskes adfærd i dag, der skaber næste uges smitteudvikling. Er alle grupper i samfundet tilstrækkeligt opmærksomme, føler de sig tilstrækkeligt klædt på, og følger de rent faktisk myndighedernes råd? Disse spørgsmål er afgørende for at stoppe epidemien.

I et demokrati kræver det troværdigt politisk lederskab at sikre befolkningens adfærdsændringer. Vi måler derfor også løbende befolkningens bekymringer og deres opbakning til den førte politik.

Adfærdsændringerne under en epidemi kan sætte sig i befolkningen på mange måder. Isolation og manglen på fysisk kontakt kan påvirke vaner og mentalt helbred i negative retning. Når isolationen bliver langvarig er det derfor afgørende også at følge udviklingen af ensomhed og stress i befolkningen.

Det er en klassisk samfundsfaglig problemstilling at beskrive og forudsige adfærdsændringer. Vores undersøgelser følger udviklinger i danskernes reaktioner på corona-epidemien på baggrund af vores erfaringer med samfundsvidenskabelig forskning og metode.

Datagrundlaget indsamles som del af HOPE-projektet (www.hope-project.dk), der er finansieret med 27 millioner kroner af Carlsbergfondet.

Michael Bang Petersen
Professor, PhD
Department of Political Science
Aarhus University, Denmark

Andreas Roepstorff
Professor, PhD
Interacting Minds Centre
Aarhus University, Denmark

Christian Fischer Vestergaard
Senior Manager
Head of Polls & Politics
Epinion

AARHUS
UNIVERSITET

Epinion

Danskerne under genåbningens anden fase: Stigende kontakt og faldende bekymring, men stadig fokus på håndhygiejnen.

(Hovedresultater fra undersøgelsen – 28. maj 2020)

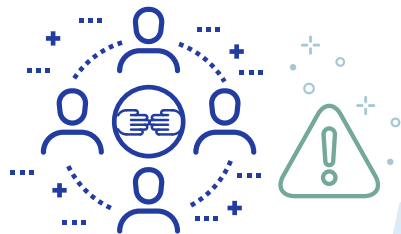
Danskernes optimisme er særdeles høj, og bekymringen er faldende. Den primære bekymring blandt danskerne handler om de økonomiske konsekvenser af corona-krisen for det danske samfund, men også denne er svagt faldende.

Genåbningen har øget danskernes tendens til at befinde sig i lokaler med mere end 10 personer. Dette kan være arbejdspladser, butikker, restauranter med videre, og betyder således ikke nødvendigvis, at forsamlingspåbuddet ikke overholdes.

Håndhygiejnen har overordnet været stabil igennem den seneste måned og er det fortsat trods genåbningen. Dette kan fortolkes som, at borgerne stadig er opmærksomme på dette sundhedsråd. Denne fortolkning understøttes af, at en stor andel føler, at de har tilstrækkelig viden om, hvordan bør de optræde.

I genåbningens anden fase ser vi en stigning i antallet af kontakter. Det er i høj grad demografien, som forklarer hvem, der har meget kontakt. Dette kan fortolkes, som udtryk for at kontakten afhænger af ens omstændigheder fremfor et personligt valg. Vi ser dog tendenser til at folk, der er uenige i den førte politik, har flere kontakter.

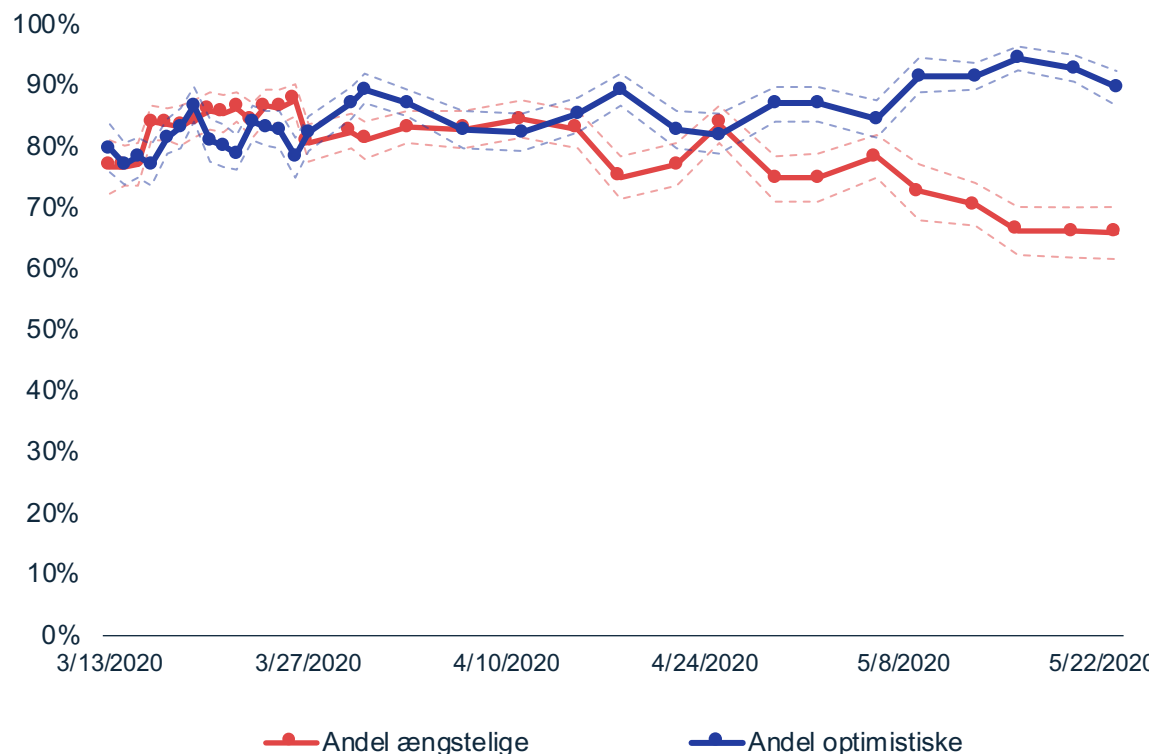

Opbakningen til den førte politik er generelt stor og stabil. Omkring 30 % af danskerne mener dog, at den førte politik har været hhv. for vidtgående og til skade for dansk økonomi. Samtidig kan der spores et lille fald i andelen, der mener, at politikken har været "nødvendig".

Optimismen har nået et meget højt niveau, mens bekymringen er fortsat faldende.

Udviklingerne i danskernes holdninger til corona-epidemien

N = 18.242

Note:

1) Ængstelighed måler andelen af danskere, som i høj eller nogen grad frygter konsekvenserne af corona-virussen.

2) Optimisme måler andelen af danskere, som i høj eller nogen grad er optimistiske i forhold til at Danmark indenfor den nærmeste fremtid kan få kontrol over corona-virussen

For hver af de to grafer angiver de stiplede linjer den statistiske usikkerhed ved et 95% konfidensinterval omkring det enkelte målepunkt

Vi forventer, at kommunikation i krisen forløber i **tre faser**

Fase I Ændring af hidtidige vaner

Her er det afgørende, at befolkningen oplever en balance mellem ængstelighed og optimisme. Borgerne skal være ængstelige nok til at kunne ændre deres vaner, og optimistiske nok til, at de er motiverede til det.

Fase II Etablering af nye vaner

Når befolkningen har lært at "stå sammen om at holde afstand" skal disse vaner grundfæstes og en ny hverdag begynde. Ængstelse på dette tidspunkt kan være tegn på mental mistroivsel, og det er vigtigt, at befolkningen kan bevare optimisme under isolationen.

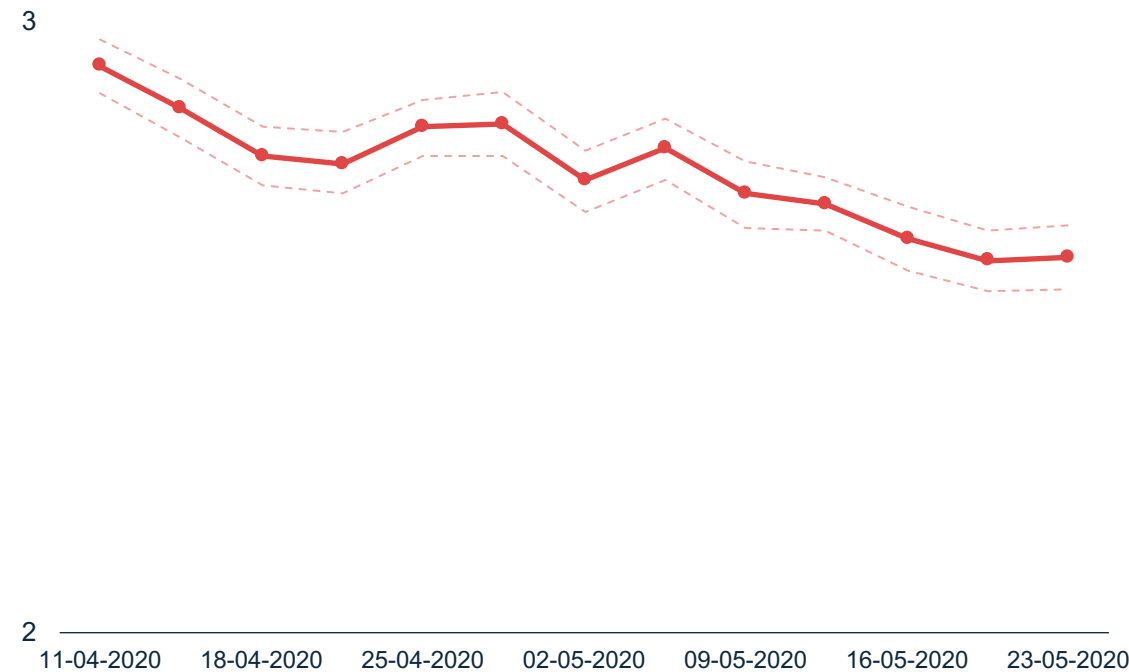
Fase III Genåbning af samfundet

Under genåbningen af samfundet placeres ansvaret for at "holde afstand" på den enkelte. Fra et smitteperspektiv er det derfor vigtigt, at optimismen under genåbningen ikke fører til et tilbagefald til de gamle vaner. Hvis smittespredningen stiger for meget, kan det medføre nye behov for at lukke ned og dermed en tilbagevenden til Fase I.

Danskerenes bekymringsniveau er fortsat faldende. Siden midten af april er danskerne blevet mindre bekymrede på tværs af de fleste områder. Bekymringen for den danske økonomi er stadig høj, men også den er faldet.

Bekymringsindeks

N = 6.793

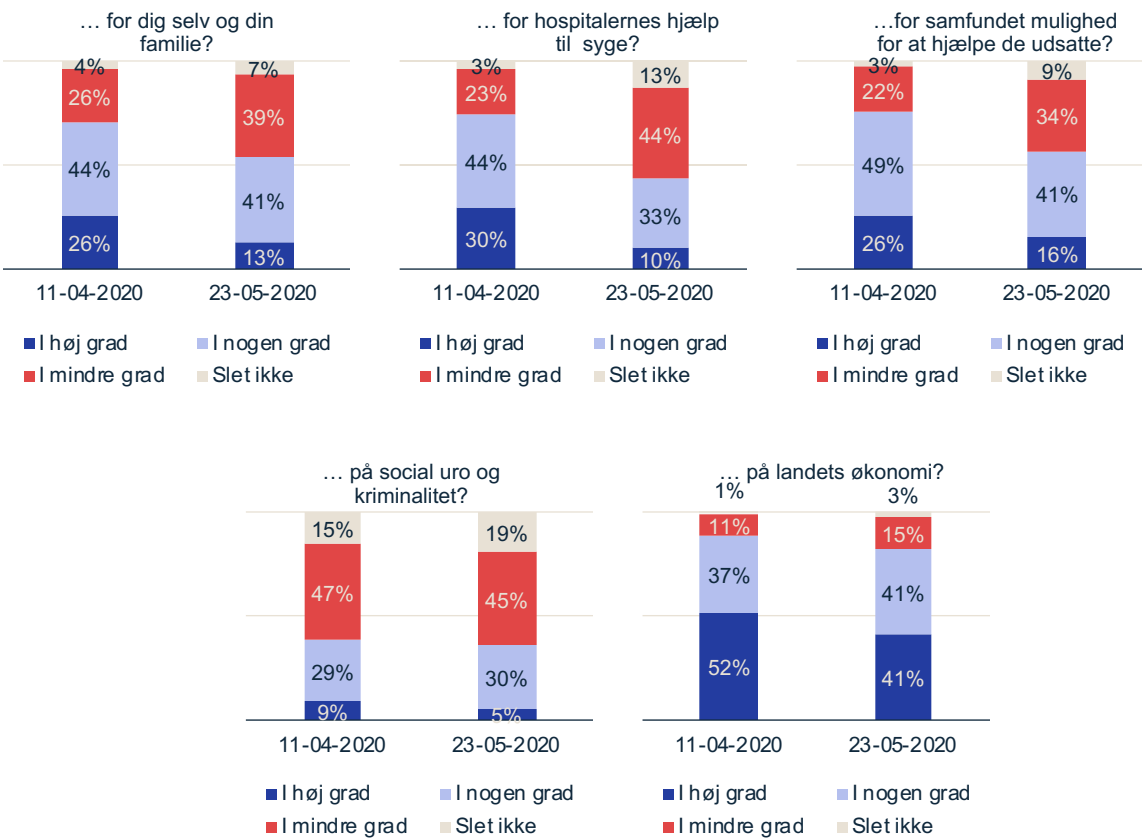

Bekymringsindeks

Note: Indekset er baseret på et gennemsnit af svar på de fem spørgsmål om bekymringer, da forudgående faktoranalyser og reliabilitetstest indikerer en god sammenhæng mellem de enkelte spørgsmål. Indekset er skaleret fra 1-4, hvor en høj værdi angiver høj grad af bekymring. De stiplede linjer angiver den statistiske usikkerhed ved et 95% konfidensinterval omkring det enkelte målepunkt

I hvilken grad er du bekymret for konsekvenserne af corona-virussen...

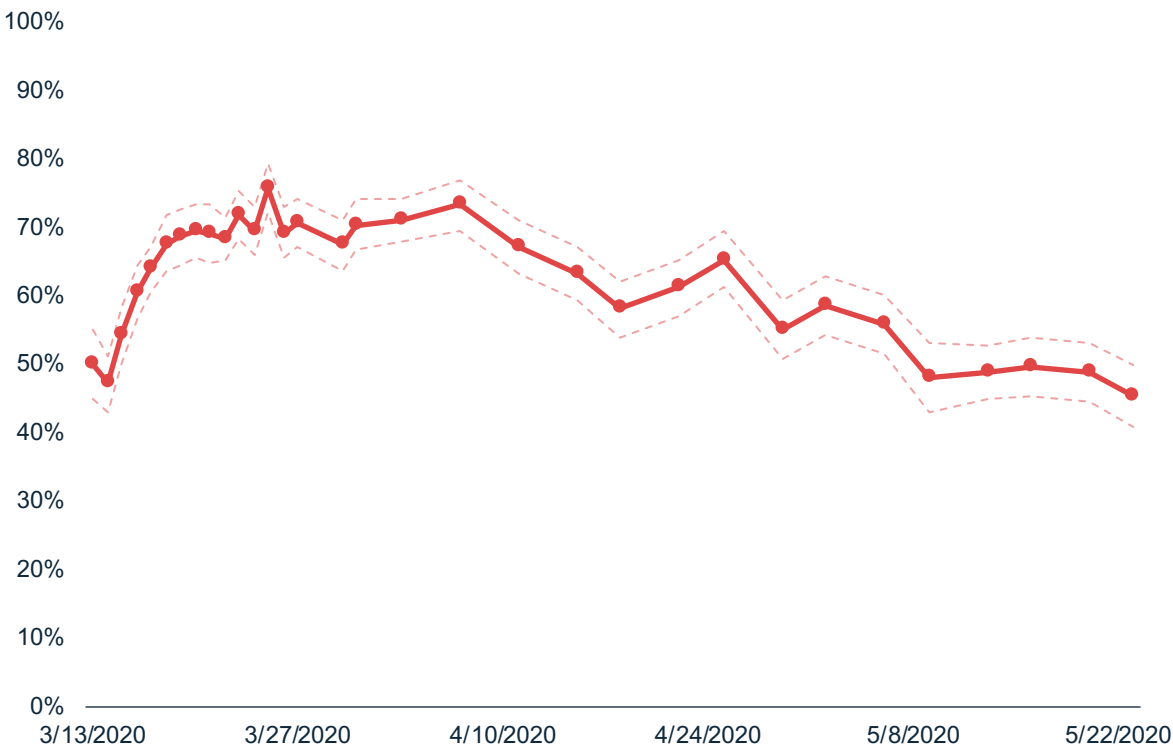
N = 1.025

Danskernes oplevelse af at have ændret adfærd er stabil de seneste uger trods en overordnet faldende tendens. Det er fortsat yngre mænd, som i mindst grad oplever at have ændret adfærd.

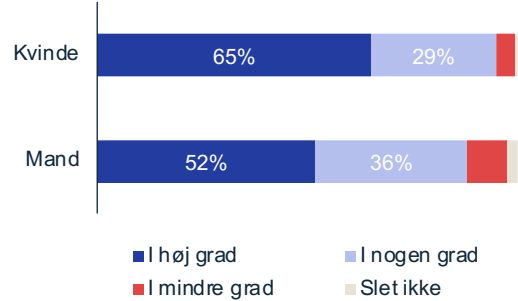
Andel af befolkningen, der oplever høj grad af ændret adfærd

N = 18.242

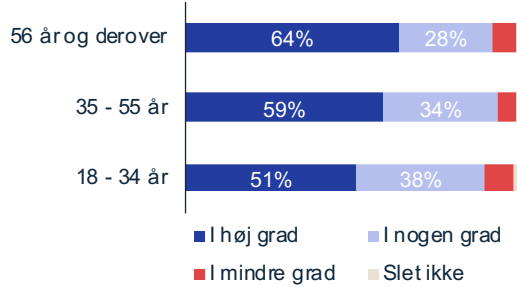
Kryds med køn

Fra den 2020-03-31 til og med 2020-05-23 (N = 8.177)

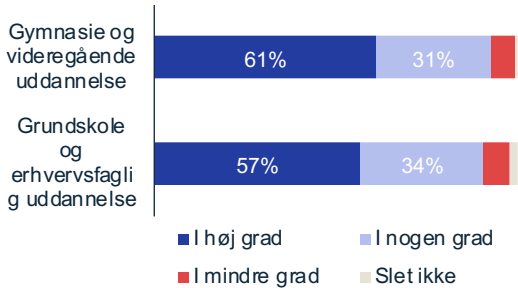
Kryds med alder

Fra den 2020-03-31 til og med 2020-05-23 (N = 8.177)

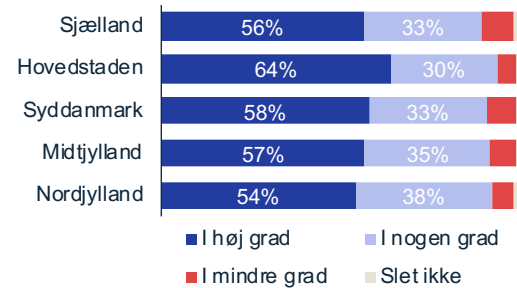
Kryds med uddannelse

Fra den 2020-03-31 til og med 2020-05-23 (N = 8.177)

Kryds med region

Fra den 2020-03-31 til og med 2020-05-23 (N = 8.177)

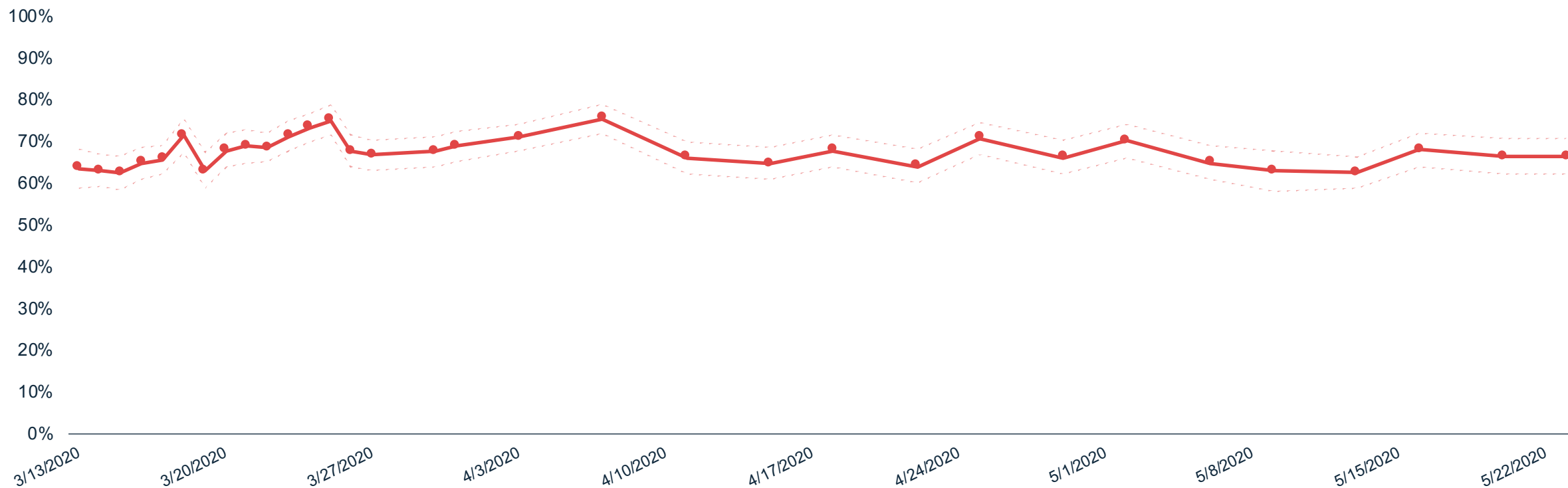

Note: Grafen angiver andelen, som svarer, at de i høj grad føler, at de har ændret adfærd for at undgå at sprede smitte. Den stiplede linje angiver den statistiske usikkerhed ved et 95% konfidensinterval omkring det enkelte målepunkt.

Forskning i epidemier viser, at følelsen af at have tilstrækkelig viden er vigtig for borgernes efterlevelse af sundhedsmyndighedernes råd. Andelen af danskerne som føler, at de har den fornødne viden, har været relativ høj og stabil igennem hele corona-krisen.

Andelen af befolkning, der i høj grad føler, at de har tilstrækkelig viden om, hvordan de som borgere skal forholde sig til corona-virussen

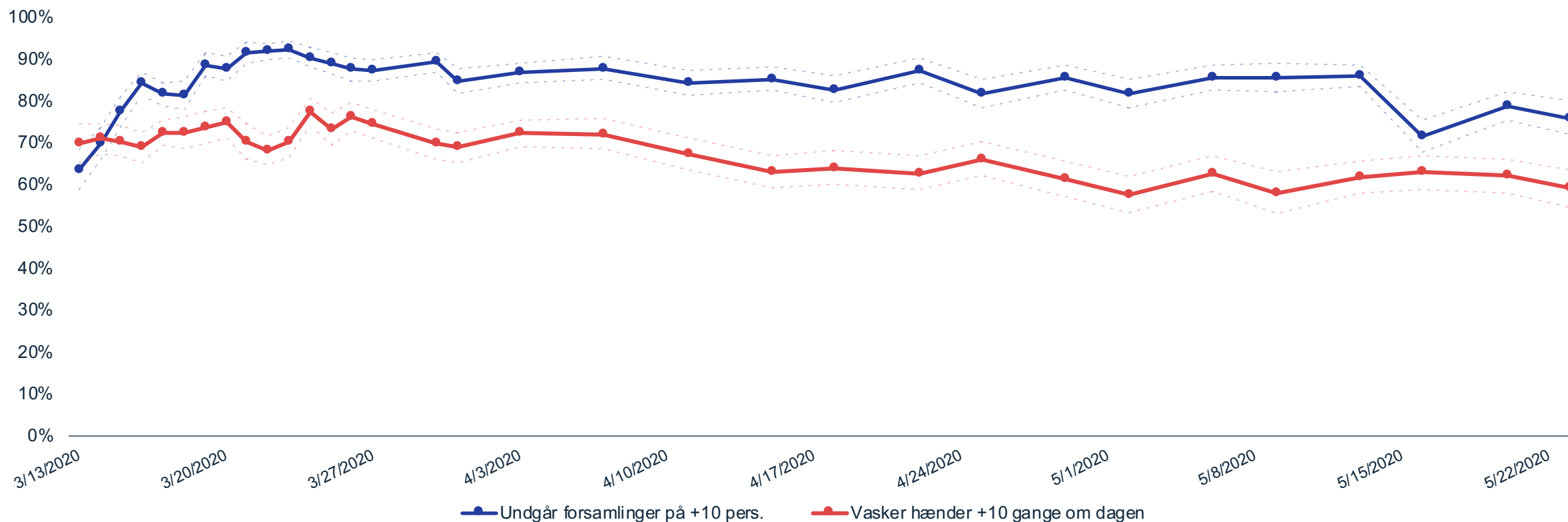
N= 18.242

Forrige uge viste et markant fald i andelen af danskere, der undgår lokaler med mere end 10 personer. Dette fald er delvist fastholdt. Danskerne opretholder samtidig et stabilt niveau ift. håndhygiejne, og dette fortsætter. En fortolkningen er, at faldet skyldes de ændrede rammer i forbindelse med genåbningen og ikke er udtryk for, danskerne generelt har opgivet smitteforebyggende adfærd.

Andel af befolkningen med selvrapporterede smitteforebyggende adfærd

N= 18.242

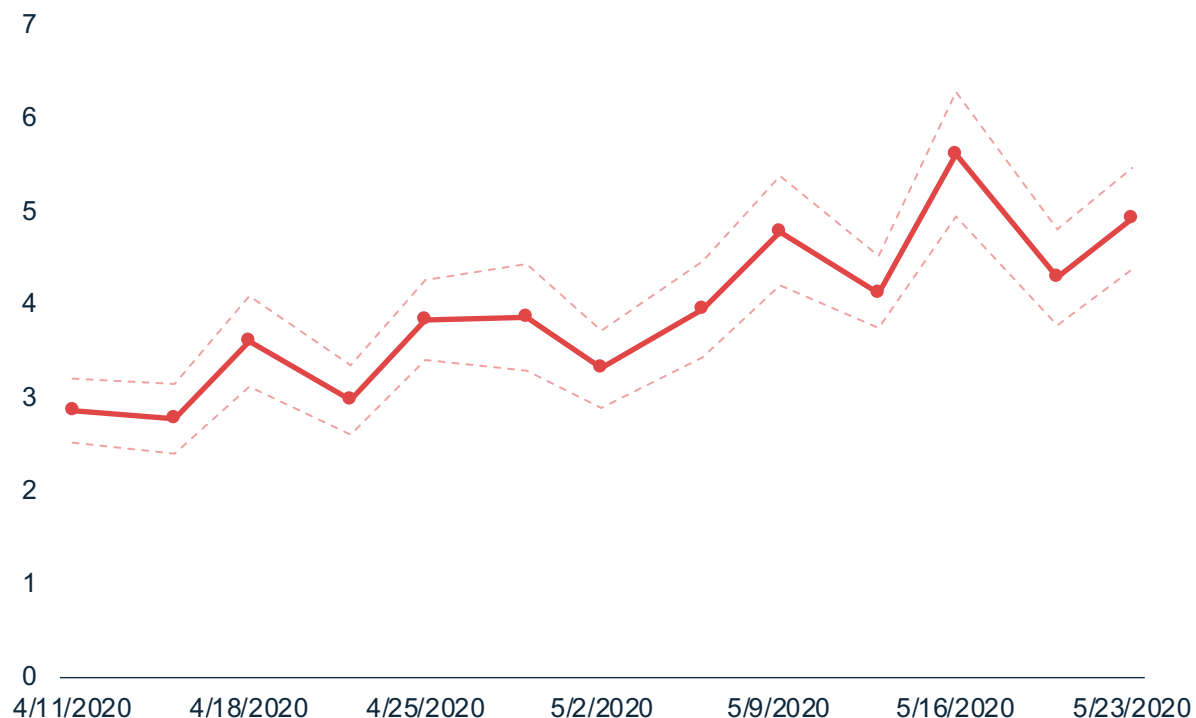

Note: Regelefterlevelse er her målt ved at spørge ind til danskernes adfærd i går ved spørgsmålene:
"Var du i et lokale med mere end 10 mennesker i går?"
"Hvor mange gange vil du anslå, at du vaskede dine hænder eller brugte håndsprit i går?"

Antallet af kontakter er jævnt stigende. I gennemsnit har danskerne set godt 6 personer udenfor husstanden i løbet af det seneste døgn. Det er især kontakten med kolleger og fremmede, der er steget i den seneste uge. Dette kan etablere nye smittekæder.

Kontaktsindeks

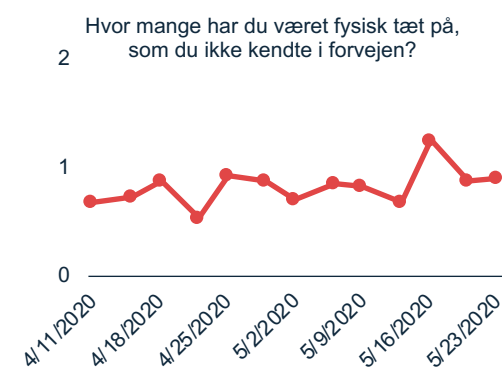
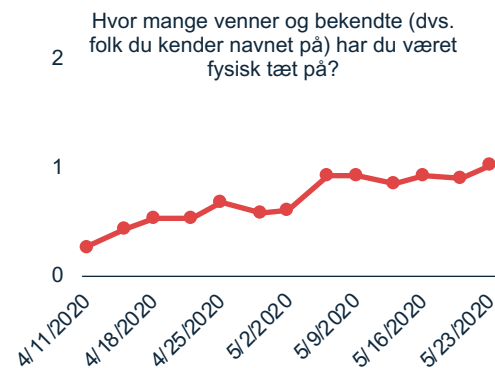
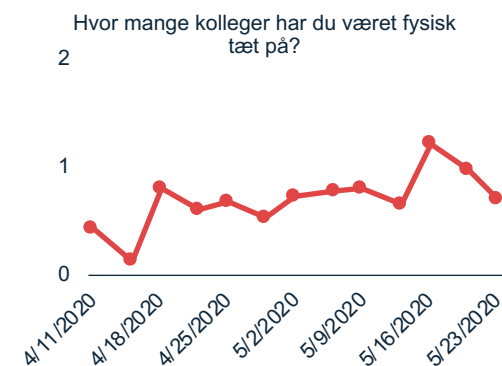
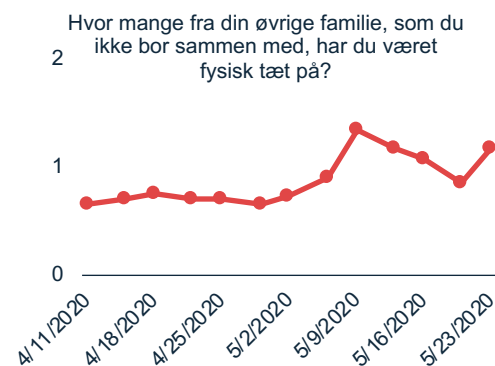
N= 6.793

Note: Indekset er baseret på et gennemsnit af svar på de fire spørgsmål omkring kontaktsadfærd. da forudgående faktoranalyser og reliabilitetstest indikerer en god sammenhæng mellem de enkelte spørgsmål. De stiplede linjer angiver den statistiske usikkerhed ved et 95% konfidensinterval omkring det enkelte målepunkt

Danskernes kontaktsadfærd

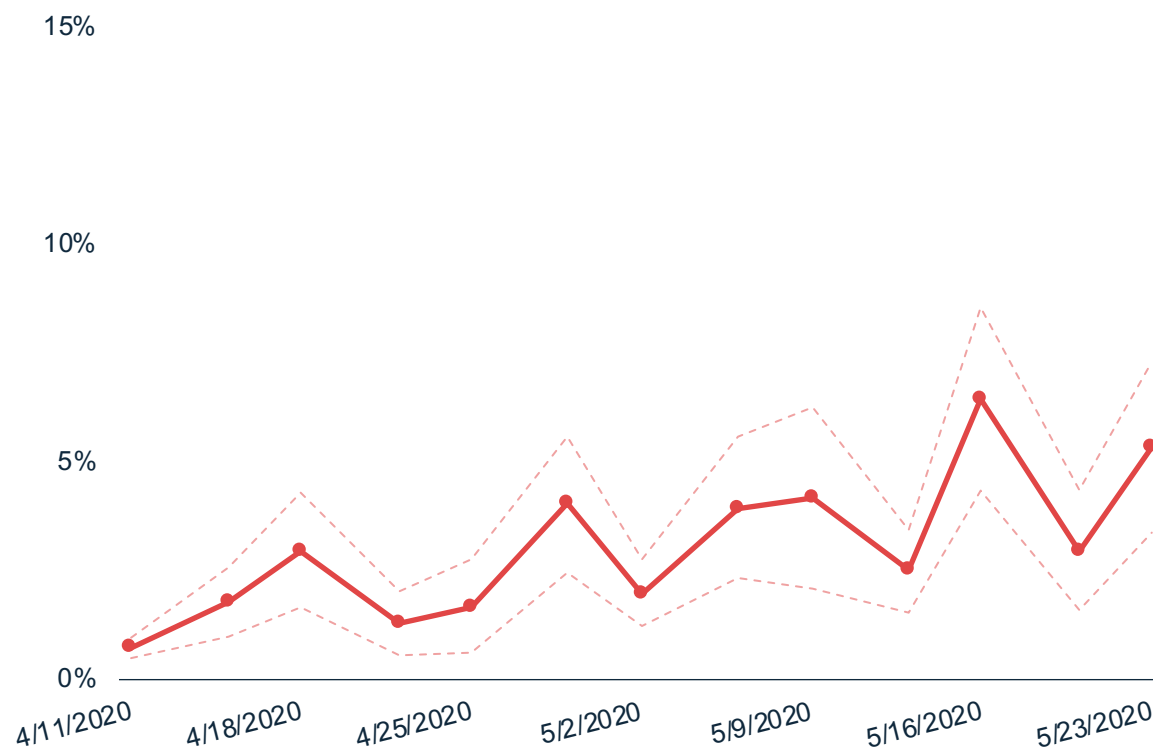
N= 6.793

Andelen af danskernes som har mange kontakter (dvs. mere end 20) på et enkelt døgn er stigende siden midten af april fra omkring 1 % til 5 %.

Andelen af potentielle superspredere

N= 6.793

Note: De potentielle superspredere er defineret som danskere, der i løbet af det seneste døgn har været fysisk tæt på 20 personer eller flere (udover eventuelle samboer) baseret på respondenternes svar på de fire spørgsmål omkring kontaktdæthed. De stiplede linjer angiver den statistiske usikkerhed ved et 95% konfidensinterval omkring det enkelte målepunkt

Hvorfor er det vigtigt at følge andelen med mange kontakter?

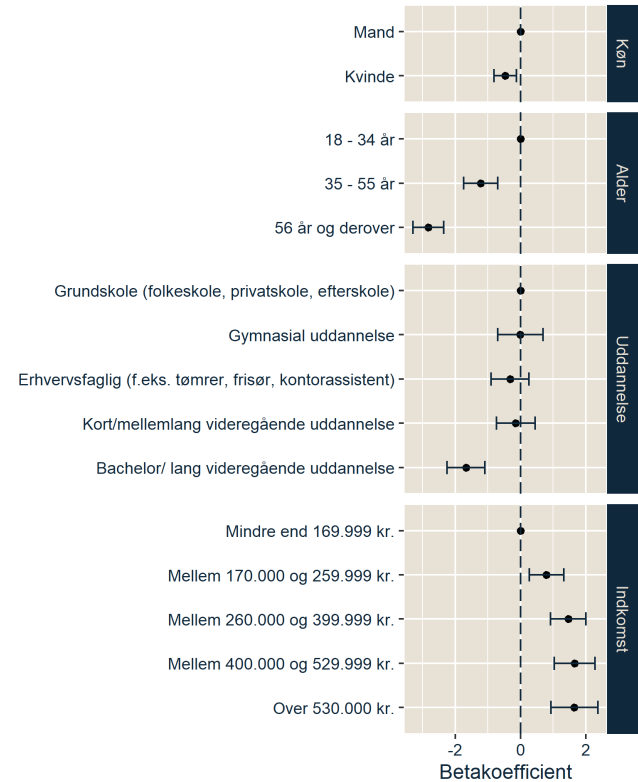
Antallet af personer med mange kontakter kan være særligt vigtigt at følge, da disse personer kan skabe situationer med såkaldt superspredning. I forskningslitteraturen¹ omkring corona-virus er der stigende fokus på superspredning. Superspredning handler om, at nogle mennesker måske spreder corona-virus mere end andre. Hvis sådanne personer pludseligt kommer i kontakt med mange mennesker kan der sker hastig spredning af virus.

¹Se eksempelvis her: <https://doi.org/10.1101/2020.05.17.20104745>

Særligt ældre og personer med videregående uddannelser har minimal kontakt til andre. Demografi forklarer kontakt bedre end holdninger. Det kan tyde på, at antallet af kontakter afhænger af omstændigheder såsom mulighed for hjemmearbejde snarere end af personlige valg. Der er dog også tendenser til at folk, der er uenige i den førte politik, har flere kontakter.

Kontaktindeks og baggrundsvariable

N= 6.071

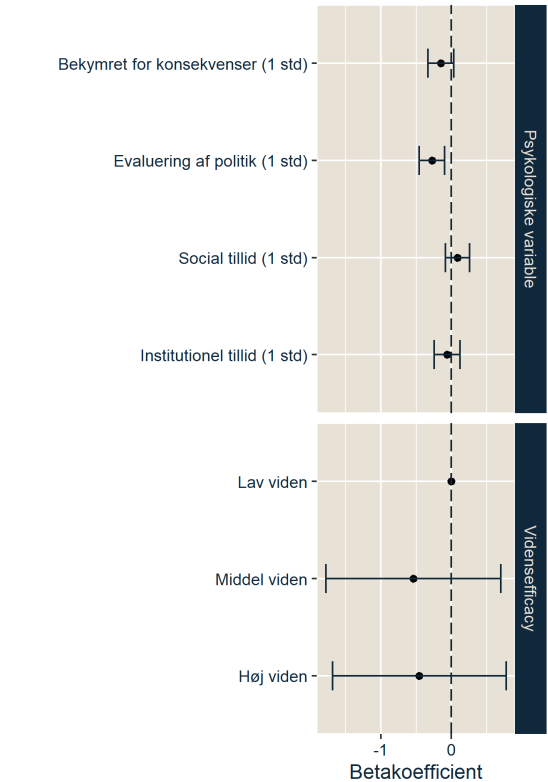

Note: Kontaktindekset er baseret på et gennemsnit af svar på de fire spørgsmål omkring kontakt til andre, da forudgående faktoranalyser og reliabilitetstest indikerer en god sammenhæng mellem de enkelte spørgsmål. Resultaterne er beregnet i en regressionsanalyse med kategoriske uafhængige variable, hvor øverste kategori for hvert af de fire demografiske karakteristika indgår som referencekategori

Denne analyse viser, at antallet af kontakter er signifikant højere blandt mænd end kvinder, og at ældre generelt er i kontakt med færre end yngre. Samtidig viser analysen, at særligt danskere med en lang videregående uddannelse har færre kontakter. Dette kan hænge sammen med, at denne gruppes arbejdsopgaver tillader dem at arbejde hjemmefra og dermed på afstand af andre. Der er tendens til, at danskerne med de højeste indkomster har flere kontakter end dem, der har den laveste indkomst. Dette kan hænge sammen med, at mange personer med lave indkomster er udenfor arbejdsmarkedet (eksempelvis studerende eller pensionister), og at de har nemmere ved at undgå hyppige kontakter.

Kontaktindeks og holdningsvariable

N= 6.071

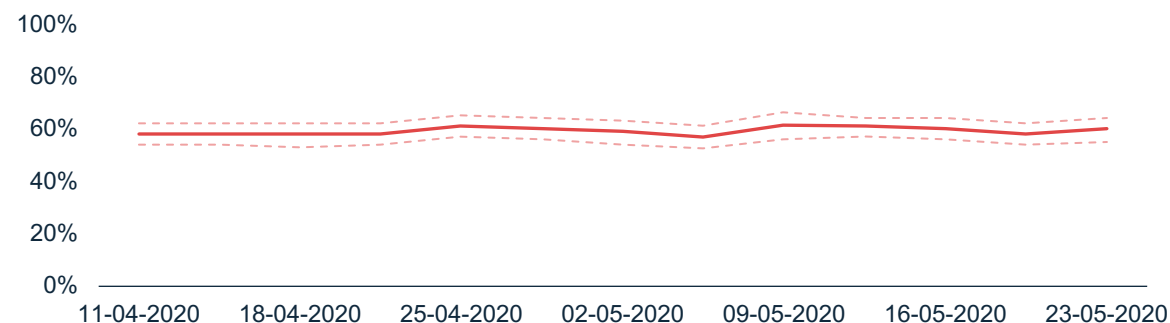
Note: Kontaktindekset er baseret på et gennemsnit af svar på de fire spørgsmål omkring kontakt til andre, da forudgående faktoranalyser og reliabilitetstest indikerer en god sammenhæng mellem de enkelte spørgsmål. Resultaterne er beregnet i fem regressionsmodeller: én model for hver af de psykologiske variable og én model for vidensefficiency. Hver af de fem modeller er kontrolleret for køn, alder, uddannelse og indkomst. Ovenstående resultater genfindes i en FE-model, der kun undersøger variationen mellem respondenter inden for indsamlingsrunder.

I befolkningen er der generelt opfattelse af, at den førte politik har været "nødvendig". Et mindretal mener, at reaktionen har været "for vidtgående". Et mindretal mener også, at politikken "skader dansk økonomi". Generelt er størrelsen af disse grupper stabil henover perioden. Der er dog sket i fald i andelen, der mener, at den førte politik har været "nødvendig".

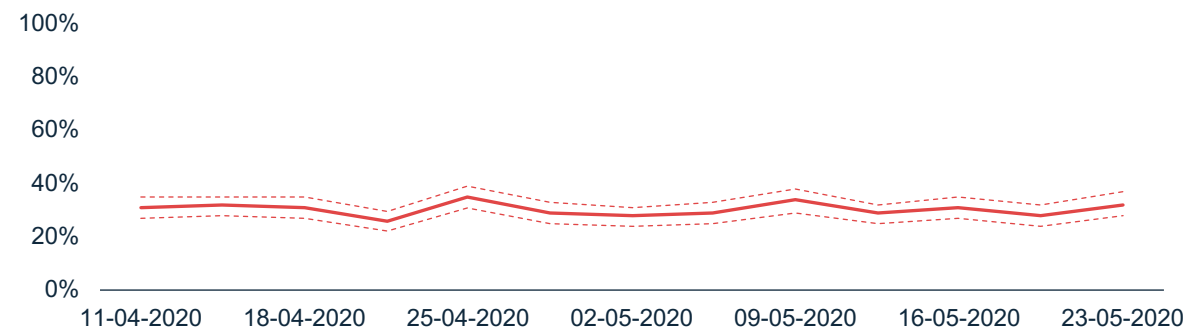
Andel af danskerne, som er helt eller delvis enige i at...

N= 6.793

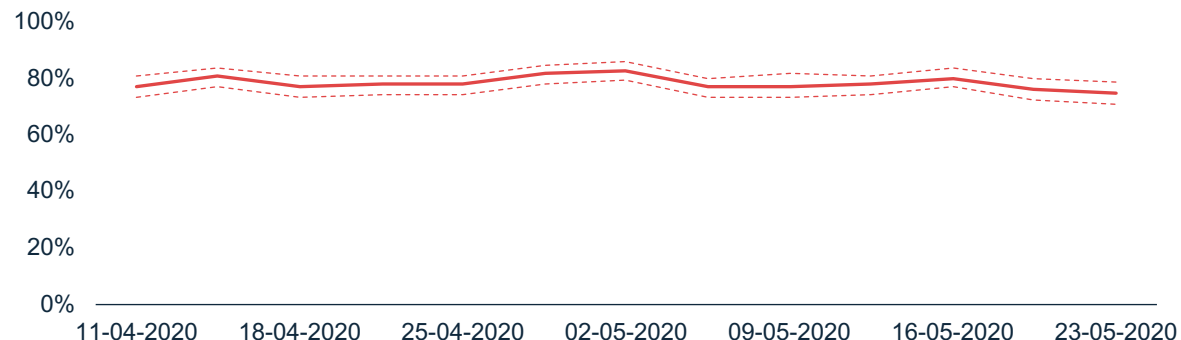
Regeringen fører en politik, der er positiv for Danmark

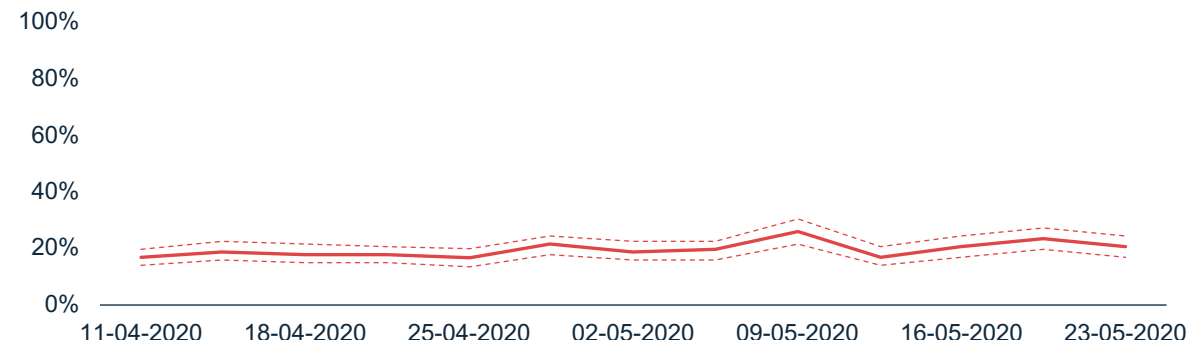
Regeringen fører en politik, der skader dansk økonomi

Regeringen har ført den nødvendige politik for at håndtere corona-virussen

Regeringens reaktion på corona-virussen har været for vidtgående

Epinion Aarhus

Hack Kampmanns Plads 1-3
8000 Aarhus c
Denmark
T: +45 87 30 95 00
E: aarhus@epinionglobal.com

Epinion Brussel

Brussel nationaal bus 25
1930 Zaventem
Belgium
E: contact@epinionglobal.com

Epinion Copenhagen

Ryesgade 3f
2200 Copenhagen n
Denmark
T: +45 87 30 95 00
E: copenhagen@epinionglobal.com

Epinion Hamburg

Ericusspitze 4
20457 Hamburg
Germany
T: +43 (0)699 13180416
E: hamburg@epinionglobal.com

Epinion London

D'albiac house (room 1015-1017)
Cromer road, Heathrow central area
Hounslow, tw6 1sd
T: +44 (0) 7970 020793
E: london@epinionglobal.com

Epinion Malmö

Adelgatan 5
21122 Malmö
Sweden
E: contact@epinionglobal.com

Epinion Oslo

Biskop Gunnerus gate 14
0185 Oslo
Norway
T: +47 90 17 18 99
E: oslo@epinionglobal.com

Epinion Singapore

60 Paya lebar road
#08-43 Paya lebar square
Singapore
E: contact@epinionglobal.com

Epinion Stavanger

Klubbgaten 4
4006 Stavanger
Norway
T: +47 90 17 18 99
E: stavanger@epinionglobal.com

Epinion Stockholm

Terminal 4 plan 4
Office no. 4309b
19045 Stockholm/Arlanda
Sweden
E: contact@epinionglobal.com

Epinion Vienna

Terminal 4 plan 4
Office no. 4309b
19045 Stockholm/Arlanda
Sweden
E: contact@epinionglobal.com

Epinion Vietnam

11th fl, Dinh le building,
1 Dinh le, dist. 4, Hcmc
Vietnam
T: +84 28 38 26 89 89
E: hcmc@epinionglobal.com